

Investeringsplan 2023 – input fra Erhvervshus Hovedstadens filialbestyrelse på Bornholm

Bornholms styrkepositioner og potentialet.

Bornholms erhvervsliv er inde i en positiv udvikling, hvor nye erhvervsmuligheder og styrkepositioner er opstået på baggrund af, at Bornholm er udpeget som verdens første Energiø. Perspektiverne ved energiø Bornholm og testø Bornholm er ankerpunkt for det bornholmske erhvervsfyrtårn og rummer store potentialer lokalt, nationalt og internationalt.

Bornholm er præget af at være et komplet ø-samfund med en mangfoldig branchesammensætning, der alle er vigtige for at skabe et attraktivt samfund beliggende langt fra andre dele af Danmark. Bornholm har derfor mange styrker, udover dem som understøttes i fyrtårnet, værende fødevarer og landbrug, turisme, produktion/industri, kunsthåndværk og detail, og erhvervslivet er væsentligt for at være et levende samfund. De bornholmske virksomheder er udviklings- og omstillingsparate, og der lægges særligt vægt på det lokale tillidsforhold som skabes via filialen og Business Center Bornholm, hvis samarbejde er fokuseret omkring det sammenhængende tilbud.

Bornholm har en lav koncentration af vidensinstitutioner og en lav koncentration af personer med videregående uddannelser men ligger i top på de erhvervsfaglige uddannelser. På Bornholm er virksomhedsetableringsraten i den lavere ende, men til gengæld er overlevelsesraten den højeste i landet. Bornholm er kendetegnet ved at have en stor andel af virksomheder, der har deltaget i et erhvervsfremmeprojekt på tværs af de nationale indsatsområder. Virksomhederne efterspørger dog fortsat hjælp og rådgivning til at arbejde med omstilling, udvikling og vækst. Ca. 17 % arbejder i høj eller meget høj grad med grøn omstilling og cirkulær økonomi, men har fortsat et erkendt og u-erkendt potentiale i at arbejde yderligere med området. Tillige arbejder virksomhederne med færre teknologier sammenlignet med virksomheder i de andre erhvervshusområder, og der udtrykkes fortsat behov for hjælp og rådgivning til arbejdet med digitalisering og automatisering samt innovation.

Vi ser derfor i høj grad behov for og vækstpotentiale i;

1. at understøtte de vækst- og udviklingsparate iværksættere og SMV'er med øget konkurrenceevne gennem **digitalisering og automatisering, grøn omstilling og cirkulær økonomi og innovation**. Det gør vi ved at:
 - a. Udvikle sammenhængende og længerevarende skaleringsforløb med udgangspunkt i en vekselvirkning mellem grøn omstilling, digitalisering og innovation. Der er behov for programmer, som kan gå på tværs af disse potentialer, således at kommende tilbud bliver mere sammenhængende og kan tage hånd om flere problemstillinger på tværs af brancher.
 - b. Arbejde med at tiltrække højtuddannet arbejdskraft til virksomhederne for at sikre en udvikling af virksomhedernes innovationskraft.
 - c. Styrke samarbejdet med de nationale klynger. Det har været en udfordring for Bornholm at blive en del af det nuværende klyngeset-up, og man kan med fordel få de nationale klynger endnu mere i spil på Bornholm.

2. at understøtte SMV'erne i **deres grønne omstilling**, som led i at bidrage til både danske og bornholmske klimamål, samt sikre at de fortsat er konkurrencedygtige, når nye krav stilles.
3. at flere SMV'er engageres i Bornholms erhvervsfyrtårn og understøttes i **udvikling af nye grønne løsninger**, som kan skaleres nationalt og internationalt. Dette forudsætter yderligere midler, som kan tildeles virksomhederne direkte samt en fortsat vejlednings- og matching-funktion, der kan facilitere samarbejder med større aktører samt klargøre dem til at tage del i opgaverne.
4. at udvikle og understøtte identificerede lokale erhvervspotentialer og der bør også fremadrettet sættes midler af til lokale projekter med udgangspunkt i lokale strategiske indsatser.
5. at - i endnu højere grad - gøre nationale tilbud tilgængelige for virksomhederne på Bornholm ved at lokalversionere tilbuddene. Dette gøres ved at afsætte midler til at involvere de lokale partnere og skabe flexible nationale programmer.

Om erfaringer fra 'frontlinjen' – hvordan hjælper vi bedst SMV'erne?

Læringen fra 1-1 vejledning og eksisterende programforløb er mangfoldig. I relation til investeringsplan 2023 er følgende relevant at fremhæve;

- Bornholmske virksomheder bruger erhvervsfremmesystemet aktivt - har for eksempel mange ansøgere til virksomhedsprogrammet - men det skal ses på baggrund af dedikeret opsøgende arbejde både hos erhvervshusets filial og den lokale erhvervsfremmeaktør Business Center Bornholm. Det er de færreste bornholmske virksomheder, som opsøger programmer og tilskudsmuligheder af sig selv. På Bornholm arbejdes i høj grad med at gøre erhvervsfremmesystemet sammenhængende for virksomhederne, og der lægges mange kræfter i det opsøgende arbejde, hvilket medvirker til virksomhedernes høje engagement i erhvervsfremmeprojekter og det bør der fremadrettet afsættes budget til.
- Ingen SMV'er er ens og de har derfor forskellige og multifacetterede behov. Styrken i 1-1 vejledningen ligger i den individuelle – og uvildige – afklaring af den enkelte virksomheds styrker, potentiale, behov og udfordringer. Samtidigt opleves de programbaserede, kollektive tilbud som værende af høj værdi for mange virksomheder. Muligheden for at sammensætte tilbud til virksomhederne, der fleksibelt kombinerer virkemidlerne 1-1 vejledning, kollektive forløb og investeringstilskud, vurderes at være værdifuld. Det er koblingen og en stærk sammenhæng mellem tilbud, som giver mening for de bornholmske virksomheder.
- På Bornholm er samarbejde og synergier virksomheder imellem vigtig for at finde de rette løsninger på problemstillinger. Vores erfaring viser, at de bornholmske virksomheder er gode til at samarbejde om nye muligheder og udfordringer. Det er vigtigt, at fremtidige initiativer understøtter og sikrer, at disse synergier og værdikædetækning fortsat er i fokus.
- De mange forskellige krav og kriterier i de enkelte programmer er tidskrævende at skabe overblik over for de udførende erhvervsfremmeaktører, og kan dermed gøre formidlingen til virksomhederne unødigt vanskelig. Forenkling vil være en fordel, herunder mulighed for at

understøtte virksomhederne i ansøgningsprocessen, og her kan man med fordel indtænke den lokale erhvervsservice.